

dseesmigos darbus par teem weenigi wajadfigeem un ihsteneem. Bet Atiba wahrdi: "Wifs jau ir bijis!" ir til aplam saprasti, la wifs efschais un nahko-fchais teel mellest bijuschi. Lai nu tiltu pee kaut la flaita un zehla, tad teek ralnats, ralts un pehtis bes gala. Sentschi fawds lapds neatrod meera. Tee teek zelti augschä, un pa tam ismis un nonihst salofni spehli, kuru muti ir dshwia dabas dseja, kuru kruhtis iswerd larstas zilvezes juhtas, kuru aqis kwehlo pehz kaut la firfni, ihstena, pehz z ilwela, kuraam waretu bishvi atneht fawas dwehseles daitumu. Bet weli! Azumillies, kura dshwojam, neteel nekad ta baudits, la winsch to pelna. Armeen mehl mehs esam til wahji, la mums ir ball, melet pehz patekbas, la mehs drebam, ja mums ir jaatsihst zita daifums un nopolni, wina zihnas, wina idealis, wina spehja un stahwolis starp mums.

Pehz daschu domam ir bijuschi loiki, la Latweescheem ir bijuschi dsejneeki. Ais lahd u nebuht Latweetit no lauseem jauntatu: "Ku esch ir Laws dsejneeks?" tad warbuht winsch faultu lahdunomuhfu pafchtaifnäs inteligenzes nizinatu Samariteeti. Par tonu sinams inteligenze smeelees. Bet inteligenze! tautas dseefmas Lu krahj un atsihstio pardseju. Untomehr tee nebija studejuschi, las schis tautas dseefmas rafchis! Ihsta inteligenze, ihsta mahlfas un gara inteligenze ari nerodas no studechanas, bet no pafcha kermen a spehla. Spehls juht spehlu. Tauta faprot tautas dseju un dsejneelu. Sche nu ronas firmgalmu greisfirdiba, kuri wairi fewi nesahju jaunibas mihlestibas, jaunibas idealus, la jaunee! Tauta praja pehz spehla, pehz dshwibas mitueem, us kureem winas garb waretu lhgotees. Wegejor labprah ne-noehl, la jaunee ar spirku droshibu dadas sawa azumirli dshwe. Un tapat wini ari neatfihst jaunalo lauschdarbus, nespbdami wairi eedomees jaunibas sparā un wajadibus. Gan nu sche wejakee un "prahligakee" paschadina labata un pasala: "Mums ir atslehgä! Mums ir beedribu namu atslehgä, mums ir teatra atslehgä, mums ir naudas slajju atslehgä, un tan sche nepatihl, tas lai isee!" Ja, tad Latweeschu dsejneelam, jed la winu fauz: dsejotajam, neatleek nelas jits, la isee us eelas un behdigam flejot. Ja, newis tas, la Latweescheem rafchneelu nebuhtu, bet tas, la winus negrib, tas ir nenoleedsams falt. Tauta winus gräb! Ja, las tad winus negrib? Bee winu darbeem jums buhstos pasiht. Leelsala dala Latweeschu laikraissi tajas domas, la Latweescheem rafchneelu naw, ergo pahsia newajaga. Bet Latweeschu naw weeniga tauta, kura sawus rafchneelus nihd un aishen pat is dsimtenes. Schis naidis ir shme, la rafchneelis teesham mums ir dsimtenes.

Bet wisi jan Latweeschu rafchneelus nenihd. Daschi pat preesch teem interessejas un ir til laipni, islaist weenu un otru winu darbu. Tee nu ari domä, la Latweeschu rafchneelus wajadsetu gan pabalst, fewischli tos, kureem naw bijuse espehja rafchneelis paschis pamatigali nodoes un kureem naw bijuse isdewira, peelkuht pee jitu mahfli apluhoschanos. Naw leedjams, la rafchneelis teknika nedrikstetu spehlet galveno lomu, bet la tadeht, ja rafchneels-eeshjejs tuhlin sahliumä neriblojas ar hawem waromem ar lahd pafch tekniku meistaribü la Sola, Obsens un Hauptmans, winam leegtu rafchneelis wahdu un to tuhdat nolamatu, las buhli mihfli. Tautai ari azumirli pasneegt to, las winu paschä neatonas, buhli aplam. Tautas paschis gruhfirdiba lai aksogulojas til ilgi rafchneelis, samehr

ta pate no sevis issudis. Noapatot to, las nar apalsch, nar teijami, ja mehs gribam dabu nemt par paraugu. Ihbis domajus, tautas apstahlku apswehreis un muhfu rafchneelis stahwolla nowehrojais nebuht til dauds par muhfu rafchneelis nelaits, la daschs labs weenupsis kritis, kusch sirgä jahdams, sirga melle. Lai gan muhfu inteligenze nar atraduse tautas pabalsta zeenigus rafchneelus, tad tomehr wini ir ja-atrod. Tauta, melle Tu pat! Domä un pahromä, waj Lewi rafchneeli, kuri wehl dshwi, jeb waj Lewi jau wihi miruschi! Domä un pahromä, un ja Laws gala spreediums ir, la muuks Latweescheem rafchneeli, waj wini wismasak jau aug, tad sneeds teem pabalstu, jo tas ir wisnotai Lewis pafchis labä wajadigs!

Latweeschi Brasiliä.

(Beigas.)

"Kur seemas laitsa hwinis kusums waldija lshdumä un meschä, tur wasara wiswidas dshwes flanas peepilda muhfu ausis. Pawasara tuoschanos ubbele wehstija ar sawu hauzeenu. Lad atomods ari ziti putut ar saweem brehzeeneem. Dseadataju putut Brasiliä naw, lai gan daschu spalvu krahsa ir neaprakstam flaita. Tomehr ar sawadeem un daschisem jo dshwaeem brehzeeneem te pameelo zilvela ausis. Genahjezt, tikkab Latweeschi la Wahzeeschi, ir usnehmuschees eewehrojamakos brehzeenus tulot zilvelu waloda. Tulojumi daschi til isdewusches, la leelos, it la putus nepahyrotami atlahrtotu finomas wahrdu. La peemehram ubbele ar sawu dobju swilpi alaschit tilat esauzas: "Der verschliss Jude" (Nolahdetas Schihs). Tas illausas til dshwi un usswehrt, it la ar zilvejig muhli ifrunats teikums. Tur ir lahdz zits putus, kusch itla to pasuduschi nesledams mescha beeseenä fauz: "Friz Otto!" Laahds mass putnisch pa kruhmeem lehlaadam steidfiga ahtrumä prasa: "Ro tu gribi, lo tu gribi?" Webl zits mass spahrnainitis feni apfubbi: "Gelis hiju." Bet wifus sawus beedribus tunaschanas pahrspehli salshwari papagajis ar sawu pastahwigo lamashanos. Kas Kreevija wahmas us labibas druwam, tas scheitan papagaji. Noschautu papagaju nesweesch projam la wahnu, jo tan gahda balta gaka. Us wasaras beigam, lad kulturusu wahpas fahl eenahktees, salshwahlschi bars, las pawasara mitinajees us salmen no piniju augfeem, eronas koloniem par nepatihlameem weeseem un nodara dauds stahdes. Tilai seemai heidsoties, lad lauki nowahsti, tee atsal nofuhd, lai nabloschi gadu jo leelala baru atgrestos at-patal. Trofnsis, las zelas no putnu brehshanas, it toti mass, samehr ar to, lo wardes tassa. La ir dseesma ar tuhlosch lahtigam halsim, kura fewischli us leetu jo spehiga un neaplust ne rihtu ne wafara. Trofnsis tassa, la kusmas wardes ar garam isdilusham lahjam, dshwo tolds un nereti mehdz apzecamt ilgeli dshwostus, kur las us jumta aisturas. Eoti danig winas wafara po walejologu eelez istabu un iad rahnas ga seenu us augschu. Dseadataju torim tolds atbild winu beedrenes no dumbraja ar sawu stanjo: Klauts klauts! Schis wardes muhseji esauzchi par tassa lalejoom. Trofnsis, lo tas tassa, ir netizami stips un taisni ta illausas it la ar ahmuru fistu po tassa dibinu.

Wasaras wibdu us lahd laitu naktis parahdas spihdoschi lshainisch. Pawrelschi nahl tabdi masini, kuri pa gaisu lidodami schad un tad la dafschies aismirdas, pehz teem la faultee "fuhman". Schi ir lahd laelosa wabole ar diweem gahscheem punkteem sem azim, las latra puhe spihd la masas laternites. Lidojot wabole mehdz lehna gaita taisnu libniju willt, laideht no muhfu Ridsineelis dabujuse nosautumu fuhrmanis. Wabolei pawehderi art

gafmas lodstisch, kusch tilai lidojot stabw walam. Sche lshaini tsbod stipri dauds gafmas; ar lahd u triu tschetur valihdsibu ir eespehjams last grahamatu. Loti patihlam kusfa walara noslatitees us schahdam pa gafsu lidojofscham dshwam fregitem.

Lihds ar wasaras ilto laiku ari tschuhlas parahdas. Weena fuga labraht mihi loda pa dshwolku jumteem, bet ta ne-esot gischtig. Schi tschuhla ir sala un loti baliga. Turpreti melna schararata nebehg nemas un ir alash gatawa losi, winas kodenks ir bresmigs. Wainu ahtri apklopot, zilvels war no nahwes isglahbitas, bet laufahds nelabums meehs paljus wehl ilgi atgahdina notitum. Daschi Latweeschi ir isbaudijuschi schararatas sobu. Leelas melnas tschuhlas, wairak asu garas, nar gischtigas. Astro-dotees ari wehl kirsatnas ar giftis sobu. No kodeejem stipri jausmanas. Turpreti plehigu svehru, las zilvelam usbruktu, Santa Katarinas meschöss nar. Masais tigris gan schad un tad lahd suvnu waj funi ir aisefis; bet no zilvela tas baudotees la faktis. Wislu leelais postel-neets ir smirdschais jambaks, neweiklis, gauss kustonis, kusch sche Brasiliä rauga pildit fessa weetu.

Bilvela naktis meeru wasara nereti trauez moslti, masu muhchinu isflata, kuri dshlumi wairak nees par lnauschu duhreeneem. Bet moslti nar dauds un winu trauejums now nejil eewehrojams. Nepatihlamala kundi-nataja jau ir smilchus blusina, azim tilko faredsams kuslantis, las seen lahju pirkstos aif ahdas. Tilai tad, kad adatas galvinas leelä malstite sadehas olinas jau dshwas tapuschas, blusas nedards top nomanits pee dedsigas neeschanas sinamä weela. Slatotees eerauga farlanu ush-tuminu. Parubinajot ar adatu un masleet paspeeshot malstite isvelas un waina tuhdat aifdsbst. Schi operacija nar fahpiga. Ar blusinam jacepahstas latram enahzejam bes ischymuma. It ihpachi te colonisti no winam pulazeesch, kuri sawam blusinam zuhdam lauji staigat gar durwu preelschu. Pawisam nelahgä wajaga buht, lad tahru ja-audrina mugurä, ko neleitigä muhcha tur eesplah-wuse, la daschisem Latweescheem lahdz listenis ari esot bijis. Natis salnas seema us lahd laitu aishwabina no wiseem schahdeem muhdscheem. Lihds ar seemas tuoschanos koloniam pilnas rokas darba ar daschis laula anglu nowahschana. Tomehr schis darbs now nelahds feidsamais. Kukurusi us laula stahwot labal, nela schuhni samesti. Isberstös graudobs wisbrihsak lshaini eemetisees. Tamdeht kolonists palehnam un pamasm ar groseem us furgu muguras pahnes til dauds, zil lopu baram wajadsgigs ehshanai. Lai svehdeena nebuhtu jaet us laula, tad festdeena japhernes preesch diwidm deenam.

Bilvels nedisbwo no maipes ween, to Rionoweeschi labi eegaumejuschi. Urdsan par sawu nemirstamo dwesseli gahbadami, kolonisti, zeema wibdu augstā tahlu redsamä pakalna, uszehluschi luhschanas namu, kuri tee isflatu nehdeenu it tschalli apmelle. Gedshwotaj ar mai ischymumeem wisi ir baptisti. Ari tanis zitas kolonijas pahsvarsta stahwes schis tixibas schikras lozelki. Apmele-sim ari mehs minu drevalshochanu. Svehdeena rihla ap pulstien pusdesmitteem fastopam us zela basnijus, pa leelakai dokai jahschus, wihreeschi un feewetees, luhschanas fejam un jastram balsim zits zitu svejzina. Pret basnizu fergi labi pasihdamu sawu scharichta usdenumu, nogresschabs no zela un paschi usnem tajinu, las wed stahwajz salna. Augschu furgu pefehjuschi, basnijeni, kuri no schi gala nabja, atsal fwejzinas ar teem, las nabloschi no otra gala. Ishstenibä otru galu fauz par Rio Karlotu, tadeht la zaur wiau eeleju tel zita upite, ne Rio Nowa; bet ta la Latweeschi pulzinsch paleef nedalits sawas laizigas un garigas interes, tad ar laitu wisi palits ari sem weena nosautuma, peenemot wezakas kolonijas wahdu, Rionoweeschi. No kajä basnizas salna muhfu slateent pahrido par Rionowas eeleju un winas buhdinam. La liku-

tumä. Isplatijumä pastahwigi walda apmehram 270 gradi leels aulstums. Starp fauli un semi pastahwum tumschis salis 149 milj. kilometru (apm. 134 milj. werstju) leels dshwach besdibens. — Eters, las cho milfigo besdibenu peepilda, aishwada neredsams tustibas, kuras nofuhd no faules firds ar 300,000 kilometru (apm. 270,000 werstju) leelu ahtrumusekunde. Seme sawa gabjeenä notver no wineem weenu puusmiharda dolinu. La nawi ne gatismä, ne filumä, ne elektira, wifs redsama is dromats no muhfu juhtam un muhfu fisi salis organisačijas, — ta ir tilai fustiba. Tas, la mehs faulam sawam par gaismu, filteru, elektira un magnetismu, — ir tilai daschade etera fustibas witni. Un schis neferamä leetas neredsams tustibas wed nepahtrauktä fahedribä fauli la muhfu faules sistemis mahti ar plane-tem (semi, Merkuri, Veneru, Marju, Jupitri un zitam gahju swaigsnem u. t. t.), la winas meitam, kuras peewell winas stari. Ja us faules spihdelta noteil lahdz lee-laki satriginajumi, tad tapat la us uhdens ispluhst rinkli us wifam pusem, ja uhdens cemet almeni. Witni no faules apluhst lihds jemi un zitam swaigsnem. Weesuls faules gafmas witni fserä (fotofserä) un sprahdeemini winas at-mosserä atbalsojas pee mums 149 milj. kilometru (apm. 134 milj. werstju) leels atstatumä: tas padara nemeerigu magneta adatu, trauez semes magnetismu harmoniju jeb fassanu un rada un eededsina gaisos seemela blahsmas sposchumi.

Milfigee plankumi, la tas jau bija paredsams, tika apsveitti no flaitas seemetu blahsmas tant deena, lad plankumi gahja zaur faules zentral-meridianu. Mana swaigshuu luhlotawa Schuvisä tika diwidm wakarobs, schagado 9. un 10. septembri nowehrois, la faulei nofot ja-debenis augstalus lahtüs pluhda stari no seemetem us deenwibeem un seemeti bija apgaismoti flaita kreislaina blahsmä, kura, la litsas, bija weenadas ihpaschitas ar gaismu, lahd pastahweja preesch parahdibas ihfelschandas. Sablumä no pulstien 8 un 25 min. lihds 8 un 40 min. reetumä bija redsams gaischis rinkis swihsjofschas mahlonia weida, kuri es wihsirms notureju par datu no elektricas atspihdumis us weigla mablonia. Pehz tam, lihdsfigi faraneem stareem, kuri paschib preesch azim, ja tas paturam lahdas minutes preewehras, schi mirdschä ripa issteeplas un pahriwehriä par gaischis loku, kusch peenehmä sp-

schumä un pehshchini stipri isplatijs. — Es dseideju, la daschis personas cho loku nosauzas par naktis warawihstni. — Sahliumä es domaju, la ias naktis spihdoschi mahlonis, un redsot wina pahrgrosschanas ahtrum, nobomaju, la ias teesham atspihdums, bet eewehrojot lola weldigo lshdumä, es pahleezinajos, la ta seemela blahsmä. Javefshme, la spihdoschais rinkis, no kura schis milfigais lots isgahja, pamastem, bet pastahwigi mainija sawu stahwollas us tassa dibinu.

Es tilai diwas reises esmu redsejis lihdsfigu lolu, kusch weenokopus issteeplas pee debess welives. Wairak esmu redsejis lolu diwidm puschi lauds, kuri gaischi spihd un toti ahtri pahriwehriächais un pahriwehriächais no weenas debess malas us otru.

Schis mirdschais lots, tad bija fasneebis pilnu atfihstibü, aptwehra feloshas swaigsnem: Annu, Leelo lahzi, Polarswaijnsi un Perseju. Tant laita apwahlschana see-melu data tapa druzin gaishala. Wifa loka elshchuse bija stipri gaischa, lihdsfiga tahlikumä redsamam ugungsgrebla atspihdumam, un wina mirdsums redsami trihzeja. Pulstien 8 un 45 min. loka wairi nebijja, tomehr gaischi blahsmä well pastahweja; ap pulstien 8 un 45 min. mirdsums gandris aptihnscho Leelo lahzi. Parises ugumti gaisma isplatijs farlana pret cho debess blahsmä, kura man lislas buht silgana. Beldot leela blahsmä iswehriä par spohschein stareem. Skats bija leelisks. Gaischee stari brischein atsal ischikhirs. Parahdibas belgas staru bija dauds wairak debess reetumä data, nela austrumos. Start parmasan nosuda un pulstien 9 un 30 min. no sawadak blahsmas nebijja gandris nelos wairi atliezes, ismetot neehwehrojami, isdseestoschi gaismu pee Leela lahtscha. Ziti nowehrojumi rahda, la schi reta, brihnischla parahdiba apluhkota wairak weetä Eiropä un Saweenotä Walstis.

Otra seemetu blahsmä bija redsama Anglijä 2. oktobi, tanj deena, lad leelais faules plankums otreis parahdijas pee faules austrumu malas. Seemetu blahsmä wehl bija redsama Schuvisä nakti no 13. un 14. septembri, lad plankumi grupa tuvojas ripas malas.

Amises sawa laita dshwi paherunaja schis sawadas parahdibas. Tika spreesis un gudrois, waj nar lahdz atlariba starp schim gaischi parahdibam un ustraulto faules darbibu. Wehribu wifas Eiropas swaigshuu luhlotawas

peegresa taisni seemetu blahsmä, kura, la jau redsejäm, ir mineto faules revoluziju felas.

Ir teesham wehrt pahromat, la semes dshwhe wisa pilnibä "karajas tilai faules stardis". Seme grieschais, no scheem stareem appluhdinata, un nesslatotees us "tulshibü", las muhfs atschir no dshwibas dewela spihdelta, faules, masee satriginajumi nollust pee mums ar neredsameem spihleem, kuri mums pahstamtilat pehz sajutumais darbibus us muhfs organizimeem, kuri attaras no semes stahwolla attezibä us faulit un winas stareem. Par schi spihla esamibu, par wina buhtibu mehs it nela nefinam. Tomehr wisi muhfs dshwhe atlaras no semes metamorsosam (pahriwehriä), kuras rada faules spihla. Sinatnes usdewums sche ir — atlaht apflehpito pateesibu, kuri tilai pahs spihligs spahsas un apflehpito.

U.

Sihnumi.

Duhmu isnihjina schana ar ubdens valihdsibu. Nejen lahdz Bulej ligas Parise israhdiya lahdas konstrukcijas truhbu, kuri duhmu, las isnahi is duhmu wada, ne-est us ahreeni la ihds schim, bet sajaujas ar twaifu un pehz tam pahriwehriächais par toti shlam austira ubdens struhlam. Duhmu leelala data isnahi waj ari isluht, samehr padibenes fatei nowadischanas truhbas. — Schis aparats jau praktika leetots lahdz loku sahgeschanas fabrlä Glasgow un darbnižas Grimschä. Panahlam pilnij apmerinoischi. Aparat neisnahi dahrgi, jo tas gandris weenig pastahwum no dshs truhbam un bes tam to leetot jahsi wairak lahdz lahtaku turinajamo materialu, nebaldees, la dabius litslus raschajumus zaur duhmu fadegschana, aif lahdz eemesla, saprotams, peetelechä mehrä tilis atlhdsinat schi aparata eetlasses isdewumi.

Aluminija papirs. Peterburgä, la laikraisti siso, parahdibas aluminija aluminija tuverti un papirs. Us schi papira weenigi war rafitit ar preesch tam sevijah isjgudrotu klimstu tinit. Schis papirs eetlejams talab, la tas ir weeglis un laiks pee la neatstahj nefahdu eespaidu, talab

la grunts gabals paleekot pilsehtas teescha ihpaschumā. Pebz likuma ehka peektihot pee grunts gabala un tadeh! ta ne warot buht atlaihs hipotelas preelschmets.

Pilsehtas galwa Kerkowius fino, ta Latwiechu beedribas preelschneeks winam isslaibrois; beedribai ne-efot paschais tildauds libdseltu usbhuhwet mahju bes kredit-eestaschku peepalihdsibas un bes issibrejamam blatus telpam. Ja winai schis abas leetas neatkaufhot, ta efot speesta paherwest sawus krajjumus us Waskawu. — Pilsehtas domneels f. „Bwingmans luhto isgaifinal pilsehtas galwas schaubas, bet issalas art tamlihds pret issibreshanu. Behz ihsas domu ismainas starp pirmejo un pilsehtas galwu, domneels Jürgens leek preelschä scho leetu atlilt, lo sapulze ar leelu balsu wairakumu peenem.

Daschi weetejee fabriku ihpašchueki, ja „Prib. List.“ sino, pehrkot Rigaš ahpilsehtu apgabalōs mahjaš ar maseem dsihwolleem, kurus tee nodomajuschi par meh-renu ibri isnomat faweem strahdneeseem.

Pee Aleksandra wahrtu pahrbrauzamas
weetas 20. nowembra rihā dſelſszela wilzeens fabrauz
ſahdu truhzigi gehrbuschos wihereeti, furam norauta weena
ſahja un bresmigi ſakroplots rumpis.
Niagas niſehtas naradi Schimbiſcham Niagas

Rīgas pilsehtas paradi. Schimbreihscham Rīgas pilsehtai ir 17 baschadu ainsēnumu, kopsumā pahri par 3 milj. rbt. Schogad vēž fastahdita aprekina Rīgas pilsehtai par scheem paradeem jamalsā 140,767 rbt. 20 lāp. prozentu un 118,408 rbt. 74 lāp. preelsch paradu deldešanas, kopā 259,175 rbt. 94 lāp. Daschi no pilsehtas paradeem galigi tilshot nomalsatti tīk 1933. gadā.

Ahtrā nahwē miruschi. 16. novembris, Purzeemā Nr. 51 ahtrā nahwē nomira 28 gadus wezais strahdeens Friedrichs Kerewizs. Nahwes zehlonis wehl nesinams un libbis nodots ismellešanai.

Tani paschā deenā Alelfandra eelā Nr. 163 esofschā Bites mahjweetū us naltis gulu atnahkuſe 40 gadus wežā Anna Kwart nomira ahtā nahwē.

Laupischania. Muischneeze Aleksandra Trejhalowa, kura dñshwo Parla eelä Nr. 6, finoja polizijai, la 19. novembri, ap pulstsen 5 pehz pušd., kad wina gahjuše pa Aleksandra bnlwari, eepretim fatedralei, pee winas pеefkrehjuschi waitak jauni žilwelki, no kureemi weens winai ar laut so esfitis pa roku un no tās istehris rokas sominu, kura atradusches 25 rbt. noudas un selta lorneta, las malsajuse 30 rbt. Laundari tuhlia aismultuschi.

Noseedsneeku apzeetinaschana. Nati us 12. no-
wembri flepenpolizijas eeredni apzeetinaja no Sibirijas is-
behguscho arestantu Aleksandru Filipowu, kurch apzeetina-
schanas brihdi tapa otrastis lopā ar diweem Rigaš pasti-
fameem sageem, kuri wairak reisās no teesas bija slobiti
par sagchanu. Scho personu apzeetinaschanas weelā tīla
atrusti vaschadi saglu dailti. Apzeetinateem tīla peerah-
ditas wairak sahdsibas, kuras tee pehdejā laikā bija isdar-
iustēt pēc weetejeem tirgotajeem un kuru lopsumā apm.
3000 rbt. leela.

Rugneeziba.

Sinas par Latweeschu Pugeem. Martha Maria, kapt. ?, 27. olt. no Riga isbrauldamis us Southamptonu, 8. now. gahjis Elsenerei garam. Leepaja eegahjuschi 8. now. Antares, kapt. Stadinsch, no Burntislandes, ut Sirius, kapt. Nehls, no Newlastles brauldamis. Riga batku August, kura kondemmata Tonsbergā, nodomats ar twaikonti aigahdat us lahudu tuwalu ostu, kure lahdimu waretu pahrdot. Lucas, kapt. Venkis, 17. olt. Rigu atstahdams, 12. nov. eegahjis Nochesstrā. Jonathan, kapt. Ahholiasch, 12. nov. tauwā isgahjis no Plymouthas us Cardifju. Jupiter, kapt. Kalmets, 12. nov. atstahjis Cardifju, us Trinidadi, B.=Indijā, dodamees. Mercator, kapt. Kurgu, 25. olt. no Kronshchates us Dundee isbrauldamis, 10. now. gahjis Hammershuus garam. Lidia, kapt. Breedis, zelā no St. Davids us Rigu, 11. now. gahjis Kopenhagenai garam. Emma, kapt. Oss, no 2. now. zelā no Methiles us Leepaju, 9. now. gahjis Fredrikshavnei garam. No Kristianijas wehsta no 9. now., la diwi deenas no weetas ap Svolvaru plosiju-schees imagi sneega puteni, bojadami fugus; ar Widsemneefu fugis Lilly, kapt. Leelmeschs, kursch atradees zelā no Hammerfestes us Londonu, tizis no wehtras pahrstiegtis un apstahdetā stahwollsi eegahdati 9. novembrī Balstade.

117

No absentem.

Austrija. Keisars Franzis Josefs paſchulaik, 2. decembri (20. novembri) svinēja ūku 50gadu valdības jubileju. Nodomatee sposhee galma un tautas svehtī atlīsti uesen til ūchausmīgu lahtītā beigusčas leisareenes febru deht. Gavilneels pašadis ūku jubileju višā kūsfibā. Daudz tas no ūmagas līstena rokas pahraudits: weenigais zerības pilnais dehls, krona prinčis Rudolhs nu jau lopšā 10 gadeem beidzes, pate leisareene un ari leelāla dala vištuvalo un mihiako radineelu aissleiguschees tam pa preelschu nohwē. Ari Austrijas politiſta wara un ūvars Eiropā keisara Frantscha Josefa valdības laikā naw viš peenehmīusčas, bet gan eewehejojami masinajees, — tahdā lahtītā tad teesham atleek maſ gaviku preela. 1848. gadā wiſpahri Wafar-Eiropai, no ūranijas eefahļusēs, plužda warena tautas lūſiba, tautas wiſur pagēreja jaunas brihības, leelālas teesības, balību pee valstis valdīschanas. Schai "tralajā" 1848. gadā višu Wabzu un Italešbu valdneelu un valdneezinu troni ūchlobijas, Frantschu "pilseni karaka" Ludwika Filipa tronis ūbruka, tam bija ūchēgtam ūabdās us Angliju. Ari iſ Austrijas labīſrdīgā, bet wajja keisara Herdinanda II. rolam iſſlīhdēla ūzepters: agrak wišwarenais ministru preelschneels, knass Metternichs, las ūfeslu ūlvelu muhšču, no Napoleona I. gabschanas (1815. gadā) ūhds 1848. gadam bija noteizis Eiropas valstiju ūelschejās un ahrejās politikas wirseenu, no tautas ūſchutuma glābhdamees, bija ūibehdīs us Angliju. Štngree

wejās labrtibas peekritejji, par wisām leetam erzherzogēen. Sofija un leisara Frantscha Jósefa mahte peerunaja wezā kaisaru Ferdinandu II. alkahytees, lai jaunais, toreis tila 18 gadus wezāis Franzis Jósefs ar stingralu rolu spehtu ūgrahbt waldibas groschus, apspeest lauscu ustraultos prahṭas un to pagehrejumus atraidot, uszelt un nostiprina stingru waldibas waru. Walsara-Austrijas dala tas ari is-dewās, sadumpojuschees Wihneeschī tila yahriwareti, Wihne no kara spehla eennemta un dumpja dallbneeki bahrgi soditi. — Ari Italijsā ussmaitdija Austrijas leisara namam laime spārigais feldmarschals Radetzis fatreeza Italeeschū dumpineekus Ithof ar toreisejo masas Sardinijas karali Karli Albertru, kas is laba prahta bija stahjees tautas lustibas preelschagālū, zeredams tahdejadi tilt par wisas Italijsā karali. Pet nu zeskākēs rehakstas daņas: Uzvarī sadumpojās aiz-

Bet nu esahkas nebaltas deenas: Ungari ūadumpoas, aisdīna un waitak fibwās laujās uswareja Austrijas kar spehlu, dumpis draudeja iszeltees ari vaschlait tik to apmeeringatā Austrijas datā. Schajā nebaltā brihdi, kur Austrija draudeja fabrukt, Austrijas Leisaram peedahwaja saw palihdsibū spārigais Kreewijas zars Nikolajs I., 1849. gatas fastuhma 150,000 višru leelu Kreewu kara spehlu Ungarijā. Ungaru dumpineeleem pehz maš mehnescēm bija janoleel fawī cerotschi tam vee sahjam. Austrijas weeniba bija isglohbta: Leisars Nikolajs augstīrdigi līcī mahja naht farvam kara spehlam un nepagebreja pat i nekahdu atlihdsibū par Kreewijas leeleem naudas un zilweli upureem, ari ne Austruma jautajuma nolahrtoschanu — žeribā, ka Austrijas waldiba ari weblak nelegfesēs wajadības brihdi valihdsjet Kreewijai isdabut krititeem Turzijā leelakas teesības. Schahdās žeribās us Austrijas pa teizību tomehr Leisaram Nikolajam I. bija japeedīshivo ruhgtā maldīschanas — Krimas karam iszelotees, kad Anglijā un Frānzijsa sābeedrojās ar Turziju, Austrija netik ween neisturejās draudīgi pret Kreewiju, waj wišmas neutrali, bet

ta pat wehl nostahdijsa kara spēhku us Turku robescham
kas pee gadījuma lai waretu Kreewu saldateem tā fakto
frist mugurā. . . Pee tam Austrija nemahzeja ari eman-
tot reetuma walstju, Anglijas un Frānzijsas draudsibū. —
Frantschu leisars Napoleons III. gahja 1859. gada valīhgā
grubti apspeeistem Italeescheem, fatreeza Austrijas kara
spēhku pee Madsentez un Solferinos un atnehma Austrija
tās seidoščako un bagatako Italijas prōwinji, Lombardiju
kuru dabuja Sardinija. 1866. Austrijai iżieħlas karsch an
Pruhijū un Italijsu, Sardiniju, kur Austreeschi gan pre-
Italeescheem uſtureja sawu kara flau, bet tila no Pruh-
scheem pilnīgi fatrekti pee Rēniggrāzes. Meera lihguma
resultati bija, ka Austrija tila iſtumta is Wahzu walstju
„bunda“ (fabeedribas) un Italijā ta saudeja Wene-
zijas prōwinzi. Un nu iſrahdijs, ka Austrijas walstju
wiħreem truhka walsts wiħru bahlwanas, tee nispēhja un
neprata wairi, kā agrak uſturet Wahzu tautibas wirs
waldibū par daschadām Austrijas femeſ dalam un tautibam
pee kam jau nu ari pa datai bija tas apstahllis wainigs
ka Austrijas Wahzeem truhka aſpaida Wahzijā. Tahde
jadi tad labdā wahjā briħdi, 1849. gada, no Kreewijsa
fatreekee un samaltee Ungaru muixneeki panahza na
leisara Frantscha Josefa, ka tas teem oħberwa wiſu Ungar-
iju ar Kroatijsu un Sibenvergu (Septimālui), kaut ga
Ungaru tautiba neiſtaifijsa wehl $\frac{2}{3}$, no wiſeem scho femeſ
datu eedfihwotajeem (to starvā ari 2 milj. Wahziescheem).
Bes mas ari Tschekli buhtu dabujschi waldibū par Bohe-
miju un Morawiju — tifai toreħsejo Tschekli wadom
politiskā neſajehdsiba un glehwums iſbewibas briħdi bija
wainigi, ka wehl pa wezam wirswaldiba Wakara-Austrija
pasika Wahzeem. Katrā sīna Wahzu tautibas wara u
eeſpaids Austrijā pastahwigi maſinajusches leisara Frantscha
Josefa laikā, Wahzi nu newar nekahdi ar preeku noſla-
tteeſ us Austrijas politisko attihstibū — turpretim gan
leeli panahkumi bijuschi bei Ungareem-Madjareem weh
Austrijas Poleem un Tscheleem, u ū luureem tagħid pēspeċi-
stutetees Wakar-Austrijas „Bisleitanija“ walidiba (Wakara-
Austrija jed Bisleitanija Wahzu laħdi $8\frac{1}{2}$ miljoni, Tschekli
6 miljoni, Polu 4, Rusnu 3, Slovenu un Italeeschu 2).
Wahzu Wakar-Austrija sameħħad ar zitam tautibam na-
masaf, u nela Madjaru Ungarija un tomehr Madjari patei-

zotess lo leelataar politijskai hmanai un pa labai datai ar
spaidsu libdsekteem ir pratuschi usturet vilnigu waldbiu un
zitas tautibas naturejuschi atkaribā. — Dihwaini un beh-
digi redsot, ka Ungari parlamentā jeb tautas weetneeku
namā gandrihs wīsi sehdelti enenuti no tihereem Mladjareed.
Tas panabiks tahdejadi, ka Nemadjsam datās naht us
tahdeem 200—300,000 eedsfihwotajeem weens iautas weet-
neeks, Madijaun datās us 30,000. Valar-Austrijas datā
turpretim dihwaini noslaitees, ka pehdejā laikā Tscheki
is agraleem apspeekeem draud iswehsteees par apspeedejeent,
libdsigas teesibas ar Wahzeem tee sen iskarojuschi un tagad
tee grib wi:svaldbiu — Tscheku walodas un tautibas
waldbiu par Bohemiju un Morawiju, kur weenmehr weh
ap 40% Wahzu eedsfihwotaju.

tur nederot ministrija eejauftees. — Kasazijas teesai esot pilna wala rihlootees pebz faiveem ussfateem, ministrija tai schfehrschlus nezelschot, ja ta pagehreschot ismellefchanas labā wifus slepenos dokumentus, tos ta dabuschot, i s a e = m o t t i f a i t a h b u s , f a s s i h m e j o t e e s u s t e b = w i j a s a i s f a r d s i b u , f a s j a t u r a n o s l e b = p u m ā. Te nu bija! Te jau ihsti ir tas ahkis. Kaut kurais lara ministris un generalschtaba padomes lozells drikst wifus dokumentus finat, augstala walsis teesa ne! Tas jau tihrais apfmeellis pret teesu — generalschtaba laikraksti tahdejadi war joprojam apgālwo, ka Dreisusu wainigs un wainigs, lara teesa war Pilāru noteefat un ne gailis pakat nedseedas. Un tomehr tautas weetneeku wairums ministrija issfazijs ustizibū, kaut gan yat labds agrals ministris Poankare (kas bijis par ministri Dreisusa prahwas laikā) weetneeku namā atlahti atfinas, ka it ne par kahdeem slepeneem dokumenteem it nefas nebijis finams, tad Dreisusu teesaja — wiss spreediums notizis weenigi us slawenā „bordero“ pamata (kas tagad peerahdits par Esterhāsi nedarbu). Kasazijas teesa nu waretu Pilāra leetā eejauftees, bet ari kasazijas teesas lozelli, kā rahdas, neusdroshinās paschi us fawu roku usstahtees atlahti pret generalschtabu — tā waram weenā un tāi paschā laikā piedishwot brihnūmus, ka Dreisusu attaisno un Pilāru noteesa. Pehdejā laislā gan manama stipra strahwa Pilāram par labu, kas aisween wairak peenemas. Senata jau pēteitti jauni pēprājumi un kā rahdas, tad lara teesa buhs pēspēesta, noturet atlahtas seħdes (lāpat kā kasazijas teesa), lai latris waretu par leetas fastahwu pahrleezinates, jo zitadi faschutums pret ministrija un lara teesas rihzibū waretu fasneegt tahdu pakalpeenu, ka ministrija gabschas, kas jau til tilo nupat nenotila (pebz Poankare atfīschanas ministrija dabuja tilai few par labu 8 balšu wairumu.)

Spanija-Amerika. Meers heidsot galigi noslehgts Amerikani mafsa Spaneescheem par Filipinu salam 20 miljonu dolaru, las tihra fmeella nauda samehra ar Filipinu salu ihsto wehrtibu. Bet nu wehl Amerikaneem ta kesa, ta Filipinu salu dumpineeli, ta rahdas, teem negrib slauft: pebz noslehgta meera protams nollhgts, ta wif wongeneeli satrai pusei jadod atpakat, bet Filipinu dumpineeli ne par lo negrib Spaneschu muhlus, eeredaus un ofizeerius isdot, las teem laut kahdi agraf pahri darijuschi, bet slahdit tos no paschu tauteescheem eezelitas tefas preelschä, las, ta jadomä, leelu dalu no teem lilstu palabri waj eeslodstu zeetumä. Tomehr, ta la nu tas leetas slahw, tad Amerikaneem jagahdä par kahrtibu, tagad Amerikani peenahkums isgahdat, ta Spaneschu wangineeli neteel spibdsnati, bet palaisti brihwä. Tur nu teem war iszeltees nopeetna sadurschanas ar Filipinu dumpineeleem — agraleem draugeem un palishgeom. Wifadä finä Amerikani sariblojas us wifu, grib subbit turpu prahwus faufuma spehkus. Un nabaga Spanija — waj ta war jexet us kahdeem labaseem laifeem, leeläm eekshejam pahrmaintam, pahrlabojumeem, wajadsigäm reformam? Deemschehl us to gan naw dauds lo palaistees. Spaneschu laists — laikums un patwariba, warmahziga rihloschanas, satru brihwalu patslähwigu zenteenu apspeischana. Lihdi schim Spanijai bija tretnas kolonijas, surp ta issalluschos linskus wareja raidit, lat tabdi tur tikiu pee mantas — turpmal wifschis issalluschos wilku bars is kolonijam isdfihts, ar diwlahtetu sparu metisees us paschas tehwijsas — sawas dsimenes weetu un amatu medibam. No nopeetna darba latris Spaneelis is fautzik zeenigalas familijas behg ka no krusta, tura to par neissakamu launu. Iau l'stardamis, ta Karlisti weetu weetam pajet galvu — deht nabaga Spanijas pluhzas partijas weena besprahrigala, ar patigaleem zenteeneem neka otra. No isglishtibas weizinaschanas, no lahdas taisnakas nodolu nostas isdfallschanas, no semes leelisko dabisko bagatibu labalas ismantschanas naw ne runas, semneelu mahjas pahredod tuhilstocham uhtrupé par sveest-ar-maisi deht nodolu nefamalschanas, tautas florotaji mirsi badu, bet Spaneetis leelas ar lara slawu un bruneneela godu, bet darbu, ja darbu, las pee tahda salpu peenahkuma lat kera, kad war leelitees un hlinik?

Balsis is publicas.

Afslachia wehstule „Mahjas Weesa“ redakcijai no
L. Behrsina*).

augstā gobača rebalansija!

Juhu avjies raltsis par Sinibu Komisijas wafaras hapulzem issajits loti daus pahmetumu hapulzchju referenteem. Utsaujeet, la uj wineem metu statu atpalat, pahbau didams, waj man iiseitlee

Le wahra paralstu yret mani greechas Porula lgs ihpaschā „eslubtijumā“. („Esfubtijumam ir fawu wišpařriga dala un fawu speziela. Wišpařrigajā („wišpařrigi runajot“) Porula lgs man tričia noleids ſpebjūn un raiſtiūbū. Bee tam nu gan Porula lgs bīja man un ūloſtīmēn parabohā ūloſtīmēn.“)

man un lantajeem parabda labdu veerabdijumi, eelsā lam netatniba un nespējība parabdijs; bet tai vecātā Porula lgs apvainojumam parakta it veenlabrīja apolīšā „Porula Iahnis, stud. chem.”, it lā „Porula Iahnis”, vaj „limījus studentis” jau būtū neapgabšama leezība, ta mana kritika netaisna. Prei tabdas fūgas peerabdijumi negribu lart, bet atlauju spējet laistajeem.

Bet warbūt Porula lgs fāvā spējīlā dala usrābdis labdus dibinatus cemelejs preelsā tabdas „wispahrtigas runashanas”, tur otram noleeds vīfā fadīhiw derīgas ihpaschības: spējī un taisnību? Paluhlesim. Porula lgs man pahmet, ta es nodarbojoties ar vīna personu, uissahdījis vienam medizīnisku diognosi, atsaņamz, ta winsībīhiw apnītīzis”, „noguris” u. t. t. Čo labdsu cemelehsrā fāvo omužīgi nevītī, un tā fāhīlā! Renoteilekse waħrdi gaissi leezīna, ta oħra usbruejjs labi nestin, par to man uħbrueħ. Tur ari nar so kribmetees, kad reweħro, kad Porula lgs sinas par manu referatu dhirejjs, „as weenas un otras puſes”. No „weenas un otras puſes” war-wħu ja fadīrdet. Patteiħba wijs grofis ap jeħbeenu „peebħiħwot”. Par stramegħ gabalem Porula lga „Mihleħibas romanā” teżu, ta wiñnd hajuh tamd las „paċċha peebħiħwot”. Ke to nebuh nedomajnu tot fabdu diagnosti par Porula lga miflaas waj gara stabiwlli, bei veenlabrījs apfihmet, ta „Mihleħibas romanā” dasħas valas isdevu schas pilnīgi vateefas. Leeto waħrdi „peebħiħwot” tabbā nojhme nam manqis iħsudjums, bet ir literatūra parafis. Bet tā ka Porula lgs literatūras leector klausas uš „weenu in otru puſi”, tad pemeħra dehli wiñna fajjhru, u fāho waħrdi leeto reetrumu puſe. Proti Wahid epiklis Heinrich Horst isħod leelu „Bilhezez dseefmu” pee lam 24 grāmatas aptwer Greķijs un barbarus, pirmatnes mel-homms un webstūriga laiħu leelwiħihs, set schis pats Horstis preelsħawħra fola nelo

¹⁾ Sinibū lomisijas referents L. Behrsina kungs ar sāo rakstu
bet zīmē pīc rakstneitī Po-ulu Jahnī un muhsu avisēs referentū
Sinibū lomisijas wasaras saplūzēs Augustu Delawī.

